

FONDUL DOCUMENTAR COLONEL IOAN NICOLIN (II)

Corina VOICULESCU*

Abstract:

The colonel Ioan Nicolin was born in the year 1882, in Diosti, in the ex district of Romanati. He studied at the military school in Iasi and then he followed the officer's infantry school in Bucharest, that he graduated in 1905. Sent to the 22 nd regiment of infantry of Targoviste, he worked there for twenty one years, fulfilling all the positions, from commander of the platoon to commander of the unit. Another ten years he fulfilled diverse positions in the superior echelons. Commander of the company during the Campaign in Bulgaria (1913), battalion commander in the Reunification War, hero of the battles of Rachitasul Mic (Oituz-Marasesti region) Unit and garrison commander, the colonel Ioan Nicolin distinguished himself not only as a conscientious military but also as a man that had interests in the literary and memorism field. He published poems in papers of the time, he was editor for "Istoricul Regimentului III Dambovita Nr. 22", with the occasion of reaching one century (1930) from the founding of one of the most important monuments in Targoviste, dedicated to the heroes that died in the Independence War and the ones that lost their life in the Reunification War.

Fondul documentar al colonelului Ioan Nicolin se află în patrimoniul Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște și a fost publicat în anul 2006¹, cu excepția unui caiet manuscris de memorii. În continuare, voi prezenta aspecte ale participării Regimentului III Dâmbovița Nr. 22 la Primul Război Mondial, având în vedere că anul acesta se împlinesc 90 de ani de la desăvârșirea unității naționale a statului român de la 1 decembrie 1918.

Colonelul Ioan Nicolin s-a născut în anul 1882, în localitatea Dioști, din fostul județ Romanati. A urmat școala fiilor de militari din Iași și, apoi, Școala de Ofițeri de Infanterie, din București, absolvită în anul 1905. Repartizat în 1906 la Regimentul 22 Infanterie din Târgoviște, l-a slujit vreme de 21 de ani, îndeplinind toate funcțiile, de la comandant de pluton la comandant de unitate. Comandant de companie pe timpul Campaniei din Bulgaria (1913), comandant de batalion în Războiul de reîntregire, erou al luptelor de la „Răchitașul Mic” (regiunea Oituz-Mărășești), comandant de mare unitate și al garnizoanei Târgoviște. Colonelul Ioan Nicolin s-a remarcat nu

*Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”, Str. Justiției, nr. 7, Târgoviște, jud. Dâmbovița.

¹ Corina Voiculescu, *Fondul documentar-colonel Ioan Nicolin*, în revista *Valachica*, Târgoviște, 2006, p. 205-214.

numai ca un militar conștiincios, dar și ca un scriitor, datorită preocupărilor sale constante cu caracter literar și memorialistic. A publicat poezii în gazetele vremii și a editat în anul 1930 „Istoricul Regimentului III Dâmbovița Nr. 22”, cu prilejul împlinirii unui secol de la înființare. A edificat unul dintre cele mai importante monumente din municipiul Târgoviște închinat eroilor căzuți în Războiul de Independență și cel de Reîntregire. De asemenea, a lăsat urmașilor săi o bogată colecție de fotografii de epocă, documente - cu subiect militar - și două volume de memorii.

Cel mai interesant document al fondului – colonel Ioan Nicolin – este un caiet manuscris de memorii, denumit de autor „*Decorațiile mele*”, scris după terminarea războiului mondial, când amintirile erau încă vii și reveneau obsesiv în memoria eroului care a participat și condus o companie în bătălia devenită celebră „Răchitașul Mic”, dar și la alte bătălii importante ale războiului mondial. Activitatea colonelului Ioan Nicolin a contribuit la creșterea capacității de luptă a armatei române pentru susținerea războiului, la înfrângerea Puterilor Centrale și la desăvârșirea unității naționale a statului român de la 1 decembrie 1918. Amintirile legate de participarea sa la Primul Război Mondial a trezit în conștiința eroului și alte evenimente petrecute de la începutul carierei sale militare (1906), de sublocotenent. Memoriile sunt redade într-o manieră personală, cuprinzând faptele, întâmplările, evenimentele și figurile oamenilor care l-au generat, începând cu anul 1906, când era sublocotenent, până în 1937 când, „acum, la 55 de ani vârstă, examinându-mi trecutul, pot călca pe panta coborândă a vieții cu conștiința împăcată că, în lume cât am stat, n-am fost un beneficiar gratuit al zilelor pe care Dumnezeu mi le-a dat” lăsând „oamenii mari ai țării noastre și faptele lor de glorie în seama numeroșilor scriitori mai calificați (...). Eu voi descrie numai faptele ce au fost împlinite de mine, care să le aleagă și să le prezinte generațiilor pentru studii și pentru educație”.²

În sprijinul afirmațiilor de mai sus, colonelul Ioan Nicolin se temea să nu fie considerat excesiv de subiectiv în scrierea memoriilor sale, legate de faptele de arme la care și-a adus contribuția, aducând argumente pentru susținerea acestora, medalii și decorații conferite lui, de către regii României și nu numai. Acestea au fost obținute de-a lungul carierei sale militare: *Medalia Jubiliară Carol I* (1906), *Medalia „Avântul Țării”* (1913), *Coroana României în gradul de Cavaler cu spade și Panglică de Virtute Militară* (1917), *Ordinul „Sf. Stanislas” cu spade* (1918), *Coroana României în gradul Ofițer cu spade* (1920), *Medalia „Bărbăție și Credință” clasa I* (1932), *Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1919, Semnul Onorific de Aur* (1924), *Steaua României în gradul de Cavaler cu însemne de pace* (1925), *Steaua României în gradul de Ofițer* (1930), *Coroana României în gradul de Comandor* (1931), *Medalia „Victoria” a Marelui Război pentru civilizație 1916-1921, Insigna Regimentului 22 Infanterie Polon, Insigna Regimentului III Dâmbovița Nr. 22, Medalia Peleş* (1933).³

Fiecare decorație, medalie avea povestea, semnificația și locul ei în memoria autorului. Din cercetarea acestor memorii se desprindea ideea că uneori în acordarea decorațiilor, nu se lua în seamă adevăratele fapte de bravură ale ostașilor de pe câmpul de luptă, fiindcă intervenea nepotismul și subiectivismul unor comandanți

² Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște, *colecția modernă și contemporană*, inv. 32258 IB, p.2

³ *Ibidem*.

militari. Astfel de fapte se găsesc descrise în memoriile colonelului Ioan Nicolin: moravuri, obiceiuri, frustrări, bravuri, lașități, oportunități, modalități de îndeplinire a misiunilor de luptă, de executare a ordinelor, aliați (ruși și francezi).

Contribuția căpitanului Ioan Nicolin la Primul Război Mondial a fost recompensată cu Ordinul „Sf. Stanislas” clasa II-a cu spade (1918), care îi trecea eroului amintiri legate de luptele din timpul războiului, când ostașii regimentului s-au acoperit de glorie și de aceea am considerat să prezint în extenso memoriile legate de aceste evenimente. Aceste memorii sunt prezentate sub forma unui jurnal de front în care găsim descrise lupte, dar și întâmplări, fapte petrecute în afara timpului efectiv de luptă. Din cercetarea acestor pasaje din memorii constatăm că ostașii se comportau ca într-o familie, participând la evenimente sociale (căsătorii) sau își acordau sprijin reciproc atunci când erau răniți. Nu sunt omise nici situațiile neplăcute, ca atunci când erau obligați să suporte nedreptăți din partea conducerii armatei.

„La 23 februarie 1918 cu nr. 127444 s'a dat de comandantul armatei ruse din Moldova brevetul pentru această decorație. Cu brevetul Nr. 2816 din 12 mai 1918 s'a dat autorizație de M.S. Regele ca să port această decorație.

Se constată deci că după încheierea pazei am primit aceste brevete. Deosebit în Brevetul original rusesc și în cel românesc se arată că a fost decorat căpitanul Nicolin din Regimentul 62 Infanterie de remarcat acestea pentru că în campania din Moldova , nu am primit nici un fel de decorație. Știu însă că Divizia XII cu raportul Nr. 1517 m'a propus la Steaua României. Mai știu că Comandantul de Regiment colonel Grecescu (R.62/70 Infanterie) mi-a spus că am fost propus la această decorație străină atunci când s'a dat drapelului „Mihai Viteazul”, pentru luptele de la Răchitașul Mic, unde eu am comandat tot timpul batalionul, care a dus acele lupte. Am fost însă mințit de colonel pentru că să tac, căci în acel timp propusese la decorația „Mihai Viteazul”, pe căpitanul de rezervă Mihalache, cu care făcea politică în regiment și care mai târziu l-a recompensat cu numirea în funcția de Prefect. Așadar de această decorație rusească se leagă pentru mine trei feluri de amintiri:

1)amintirea contactului cu rușii.

2)amintirea faptelor din partea a doua a campaniei, prin aceea că se spune că aceasta ar fi decorația pentru această campanie.

3)amintirea contactului cu alți străini în special cu căpitanul francez Mage. Toate acestea formează pentru mine, aureola prin care privesc toate faptele mele din partea II a campaniei, căci decorația a fost dată în acel timp, pentru că am fost recomandat de un ofițer rus basarabean, din județul Hotin, numit Ciolac Petre, care auzise de la un camarad tot basarabean, de purtarea mea la Cocargea, partea I a campaniei în Muntenia. Acel camarad a lui Ciolac, fusese ofițer de legătură pe lângă Regimentul 62 Infanterie (am uitat numele).

Dar din cele povestite de acel ofițer lui Ciolac, acesta mi-a dat fotografia lui, pe care a scris:„Pentru buna amintire bravului căpitan român”. Cunoștința lui Ciolac

am făcut-o în partea a II-a campaniei, în drumul ce făceam cu Divizia XII de la Anghelești spre Mărășești 1917. Oprisem în halta mare într-o seară lângă Postul de Comandă al Corpului 8 Armată. Între ofițerii invitați la masă am fost și eu, care am găsit locul fixat la masă chiar în stânga generalului comandant, cu care am vorbit franțuzește și care auzise de mine și de la Ciolac, care era la cartier și de la comandantul unui regiment de cazaci, la care am fost găzduit într-o seară, la un sat aproape de Focșani, în timpul retragerii din Muntenia. Așadar se dovedește că colonelul Grecescu m'a mințit și nu-mi făcuse nici-o propunere la decorație străină. A fost și el la masă cu generalul corpului X și lui nu i-a dat nici-o decorație. Acestea sunt amintirile contactului meu personal cu rușii.

Cât privește amintirile faptelor mele din partea II a Campaniei, am arătat deja o parte, când am spus de luptele de la Răchitașul Mic, lupte descrise într'un capitol din Istorical Regimentului III D-ța Nr. 22. Acestea au fost în linii mari, cele mai importante, totuș într'un război lucrurile importante sunt ținute cu unele amănunte, care formează temelia celorlalte. Pentru aceasta voi remarca câteva, care pentru mine sunt **amintiri scumpe**.

Partea II a Campaniei a început pentru mine, din momentul ce Regimentul 62 Infanterie s'a contopit cu Regimentul 70 Infanterie și sub comanda colonelului Grecescu am intrat pe frontul din Moldova, unde terminasem retragerea din Muntenia.

Contopirea regimentelor s'a făcut într'un sat numit Orbeni, pe un timp de iarnă cu zăpadă multă și ger. Efectivul regimentului contopit a fost completat cu un număr de câteva sute de oameni veniți de la partea sedentară cari abia știeau să țină arma în mână. Mie mi s'a încredințat comanda batalionului I, format din oameni din Regimentul 62 Infanterie, dar mi s'au luat ofițerii de Dâmbovița și am fost încadrat cu ofițeri de la Muscel. Această înfrățire, mi s'a părut naturală și am lucrat în acest sens, reușind să capăt încrederea noilor camarazi cu care colaboram, lucru ce mi-a fost greu, căci ei auziseră despre purtarea mea. Colonelul Grecescu însă mi-a urmărit prin această încadrare înfrățirea, camaderia, ci un scop politic. El vroia să formeze curentul și spiritele în regiment, ca toți să vadă de bun, pe cine va vedea el și de rău și dușman, pe cel ce nu are opiniile lui. Pentru aceasta, a stârnit cu toată puterea să fie mutat din regiment, chiar de la început preotul regimentului 62, care era un om foarte abil și care făcea o politică deosebită de vederile lui, aducând în regiment un preot din Muscel, care era absolut unealta lui și care era terorizat de glumele și batjocora unui ofițer din anturaj, contra căruia nu îndrăsnea nimeni să spună un cuvânt.

Singurul om bun din Regimentul 62 Infanterie și pe care l-a oprit lângă sine și a devenit om de încredere a fost fostul adjutant al Regimentului 62 Infanterie care pentru a nu-și pierde un post, care îl ferea a sta în linia I a de foc, a preferat să critice pe fostul lui comandant ce servise în prima parte a campaniei și să indice pe toți ofițerii ce cunoștea că nutrise sentimentele contrarii sau independente. Acest om fără caracter, era prieten cu un locotenent cărn și urât de la Divizie, care avea mare trecere pe lângă generalul Moșoiu și prin acesta se aranjau minciunile și reclama de înălțare a colonelului Grecescu. Eu le-am văzut toate acestea de la început, dar pentru că eu fusese prezentat între cei independenți, îmi convenea situația, căci eu nu urmăream nici idei politice nici măriri ci vedeam numai împlinirea datoriei cât

mai bine între camarazi și mulțumeam lui Dumnezeu, în seara luptelor mai liniștite, că mai eram în viață.

Era deci un avantaj pentru mine a fi independent, dar am avut din nefericire un dușman tot independent, care fiind gelos de situația mea și pentru că el îmi fusese subaltern temporar; nu voia să fiu eu în regiment, pentru a-l umbri. Umbrirea mea consta în aceea, că eu știam că este un element slab și ca judecată și cunoștințe în plus necinstit, un hoț ordinar care fusese prins conducând un car cu ovăz, furat în miez de noapte de la Infirmeria Teiș și fusese adus la comenduire noaptea de către patrulă, ca orice borfaș. Nu ar fi fost nimerit să vorbesc aci de acest element putred, dar cum am spus era fire independentă și vroia să ajungă celebru prin orice mijloc, ori cât de murdar, fapt care mi-a dat de lucru mult în partea II a companiei, căci aceasta îmi punea bețe în roate și direct și indirect, potrivitându-se în caracter cu adjutantul de care s'a folosit la început pentru a mă lovi, ori decâte ori era ocazia.

Pentru edificare, voi cita un singur exemplu: Eram cu Batalionul la Momâia și pe Dealul Gleșneșul (Nord Mărășești). Chiar îndată după contopirea regimentelor în luna februarie sau martie 1917. Se ordonase trimiterea unor recunoașteri. Eu am trimis o patrulă care avea un țigan, ca sămbure, ca cel mai îndrășneț. Am urmărit-o cu un binoclu și țiganul mi-a adus o bobină de sârmă chiar din linia inamicului, care lucra rețele de sârmă. Acel om rău era pe lângă postul de comandă al Regimentului. Cum a văzut raportul meu, a început să-l critice, spunând că este mincinos și că dacă se va duce el în patrulă va aduce adevărul. El a crezut că dacă un țigan, pe care eu îl laudam, a fost în stare să intre în rândurile inamice, inamicul este adormit și el va avea ocazia să se distingă, iar pe mine să mă înlătore de la comandă sau cel puțin să mă discrediteze. A insistat și a reușit să obțină aprobarea, a face el o recunoaștere pe frontul batalionului meu, deși nici el nici unitatea lui nu erau sub ordinele mele.

Când am primit înștiințarea oficială de la regiment am priceput. Mă simțeam mâhnit de neîncrederea în raportul meu, dar îmi părea bine că se va verifica și se va vedea că eu sunt om corect și aceasta cu atât mai mult cu cât auzisem că va fi însoțită de colonel până la postul meu de comandă. Așa s'a întâmplat. Atunci am spus că eu am urmărit patrula mea de pe creastă și am cerut să fie urmărită și această patrulă. Am indicat locul bun de observație și colonelul s'a executat. Eu am rămas la postul de comandă. După vre-o oră, m'am pomenit cu colonelul înfuriat și înjurând pe ofițerul cu care pornise. Acela s'a făcut cunoscător al poziției și i-a indicat alt loc de observație. Deosebit a fost nevoe să pună în acțiune o mitralieră și un pluton de pușcași pentru a salva oamenii cu acel nemernic mersese grămadă și după 200 m de la trecerea liniei noastre fusese prins în focuri de inamic, răbindu-i 2 oameni.

În plus locul unde am fost prinși de inamic era și mlăștinos un fund de vale pe coastă în glorie și la fel fusese și locul unde așezase la observație pe colonel. Atunci i-am spus colonelului, că inamicul nu doarme și că dacă țiganul îndrășneț a reușit, a fost faptul că pe îndrășneala lui s'au îmbrăcat instrucțiunile mele personale, între care a fost și camuflajul, căci toată patrula s'a mișcat încet, pe nesimțite ținând fiecare soldat o cracă cu frunze în fața sa. Se vede din această întâmplare, în ce mediu am desvoltat marea activitate a părții II a campaniei.

Puterea mea sufletească însă nu a fost deviată din linia dreaptă a caracterului meu, după cum se va vedea, căci am luptat și cu inamicul din față și eu în formă din

spate, până la finele acestei campanii. Așa, după câteva zile am fost schimbat cu batalionul de pe acest front și sub motiv de satisfacere am fost trecut la rezerva regimentului și în locul batalionului meu a fost pus un batalion ce era în rezervă sub comanda maiorului de cavalerie, dar care reușind a se muta la Bacău la comenduire, venise de acolo un maior proaspăt de rezervă, care era avocat și politician și avea nevoie de o distincțiune ușor obținută pentru a se reîntoarce glorios la partizani, așa cum făcuse în septembrie 1916, când lovit de o petricică lângă ochi, s'a bandajat și a plecat dupe front spre a ține discursuri în orasul lui natal de vitejiile ce făcuse. Remarc că acest locotenent de rezervă a apărut de la Fundeni maior comandant de batalion pe front, dupe 7 luni și eu eream tot căpitan, iar propunerea ce mi se făcuse aci am găsit-o după 2 luni oprită la brigadă fără număr de intrare și fără nota brigadei. Dar Viteazul Colonel și cu Viteazul Căpitan tot nu se despriseră. Tot pe această poziție, urmărind a prinde în neregulă la postul de comandă pe un ofițer de rezervă din Dâmbovița – tot avocat, și voind a avea martori pentru a-l extermina, au plecat în inspecție inopinată la acesta. Și-au luat și martor pe ofițerul francez, atașat pe lângă regiment. În drum ofițerul francez a văzut că sunt dezorientați și a trecut el înainte. Conducându-i prin șeaf și cum nici el nu cunoștea caracteristicile de amănunt ale șanșului, s-a întâmplat că la un loc văzut de observatorul inamic, a fost lovit de un glonte în ceafă și a murit pe loc. Cu această ispravă s'a încheiat sederea regimentului pe acest front.

După aceasta am mers în mijlocul unei păduri lângă satul Anghelești. Aci regimentul a primit recruți, îmbrăcăminte și armament franțuzesc. Eu mi-am făcut bordeie spațioase și o casă de lemn pentru postul de comandă, iar în fundul său am construit un puț pentru apă. Îndată ce am terminat lucrările am fost însărcinat să fac instrucție ofițerilor și gradelor în regiment cu noul armament, ajutat și călăuzit de noul căpitan francez. Căpitanul Mage, cu care am legat prietenie de la această școală, pe care am condus-o în mod practic lucrând pe teren cu armamentul și cu toată lumea cu arma în mână. În acest timp am avut și un episod duios.

Locotenentul de rezervă Constantinescu numit în glumă de camarazi „Ceau-Ceau”-comandantul campaniei I-a avea o dragoste veche pentru o artistă, căci el era artist de la teatru și era un om talentat ca și fratele lui Ciprian, autorul piesei: „Omul și mârțoaga”. Sosise în mod clandestin în satul Anghelești, dragostea lui cu mama ei și plănuiseră, ca în acest timp, cât stăm pe loc, să facă căsătorie oficială. Eu am aflat și am lăsat dragostea tinerilor să se desfășoare după planul făcut. El însă nu știe că eu cunosc totul de la camarazi, căci nu-i spusese un cuvânt, asteptând să vină el a mă anunța despre un așa eveniment.

Intr-o zi, pe la ora 9 dimineața făceam școală cu ofițerii sub un umbrar. Le predam metodele de luptă din un regulament franțuzesc ce primisem de la căpitanul francez. Locotenentul „Ceau-Ceau” lipsea. După câțva timp apare! Ridic capul și văd un om, îmbrăcat ca un clown.

Capela pe urechi. Tunica până la genuchi și mânecile acopereau mâinile, parcă erea o haină pusă în par, pentru speriat ciorile. Pantalonii stătea să cadă și bocancii foarte mari. Eu, aproape că nu mi-am dat seama, cine este în fața mea, având mintea ațintită la ideia ce expuneam în acel moment.

Un hohot de râs a prins pe toți ofițerii. În acel moment, înaintează foarte calm și se oprește în fața mea locotenentul „Ceau-Ceau”, pe care recunoscusem sub acele haine de trupă nepotrivite pe corpul lui. Cum se oprește spune:

Scuzați întârzierea Domnule Căpitan!

Am întârziat dar mă scuza prin eleganță!

Un nou hohot de râs a izbucnit între camarazi.

I-am făcut loc să i-a loc și am continuat ședința.

După terminarea orei, mi-a comunicat, că a hotărât să facă căsătoria și că mă roagă să-l cunun sau să-i fiu cel puțin martor, căci dorește ca să figureze și numele meu în această nouă familie ce el întemeiază acum pe front.

Despre haine și întârziere, a fost așa: Fusesse chemat de croitor să-i ia măsură pentru haine de ginere. Pentru ca să aibă posibilitatea a le ajusta, croitorul îi recomandase să încerce haine mai largi, ca să aibă de unde tăia. Încercând haine a trecut ora când trebuia să fie la școală și de spaima întârzierii a fugit cu hainele ce erau în acel moment pe el.. L'am primit – zâmbind – această justificare, dar și el a priceput că înțelesesem figura. Era un fel al lui de a se introduce cu ceva nou și comic. Eu toleram acest fel de a fi al acestui brav ofițer, care în asemenea împrejurări el forma comoara bucuriei și veseliei camarazilor.

Nunta s'a făcut. Am fost al doilea naș al lui. A avut concediu zece zile după nuntă și a revenit la companie lui în fruntea căreia a fost împușcat în fața mea pe Muntele Răchitașul Mic. Și aci i-am fost naș, căci eu l-am pansat și l-am transportat pe targă la postul de comandă, de unde a fost evacuat la un spital unde a murit. A fost un brav ofițer și un semn al inimei mele de camaraderie frățească.

În seara de 6 august, fiind atacat de nemți, a rezistat cu compania lui până a rămas cu zece oameni. Când l-am înlocuit s'a prezentat la mine. Ținea un toiag în mâna dreaptă și în mâna stângă capela. Fața era plină de noroi și hainele la fel. Prezentându-se a zis: „ Mă prezint . Eu și eu cu zece plăeși''. Expresia era bine aleasă, căci poziția face parte din munții Vrancei, pe care Ștefan cel Mare îi dăruise plăeșilor lui, care au apărat Moldova ca și noi acum.

Dar și moartea nu a fost cumpărată pe gratis de acest erou. Își recompletase compania și a ocupat aceiaș poziție. Pentru că aci era frontul la 6 pași, rețelele se împreunaseră plănuisem a îndepărta pe nemți, săpând galerii și arucând cu dinamita în aer poziția lor. În acest scop i-am dat lui Ceau – Ceau , o echipă de pionieri cu dinamită. Trebuiau făcute însă lucrări pregătitoare, care să înlesnească năvala noastră în șanțurile lor. Pentru că terenul era stâncos, am profitat de acest fapt, pentru a ascunde intențiunile noastre prin lucrări cu dinamită în șanțuri. Ceau – Ceau, striga înainte de a da foc dinamitei: Păzește-te frate Rudolf!. Așa îl chema pe observatorul neamț din față. Acesta lăsa capul în jos. Acesta lăsa capul jos. Detunătura se producea și astfel lucrările s'au executat fără ca dușmanul să priceapă gândul nostru. Când lucrările au fost terminate, Ceau –Ceau, m'a invitat să le văd și să punem la punct planul conceput. După ce am văzut toate lucrările, i'am mulțumit și i-am spus că merg la postul de comandă să raportez și că momentul execuției, îl voi semnala la telefon când va începe artileria noastră să tragă în postul de comandă al comandantului neamț din față: „ Căpitanul Tohan''. În momentul eșirei mele din șanț, un observator neamț, ce urcase de curând într-un pom stufos, în acea parte a frontului, pe unde ne găseam noi, a tras și l-a lovit. A căzut zicând: Mă loviși frate Rudolf!. „Acum la toți el le zicea : Rudolf. În acel moment am simțit un fior, cea deșteptat simțământul ce au avut în ziua nunței lui, când a fost rugat de camarazi să cânte: „ Grenandinul Ginerele'', el a răspuns: „Vă fac plăcerea pentru că e ultima dată că mai cânt: „ Grenadinul''! A cântat așa frumos și duios că a fost

o liniște ca la slujbă religioasă nu ca la nuntă. Așa s'a început și s'a încheiat acest episod al căpitanului Constantinescu de la Anghelești.

După ce am terminat școala ce mi se încredinșase, s'a făcut un exercițiu de tragere cu tot regimentul în prezența generalului Bertholot și am fost inspecțiți de Regele Ferdinand I, apoi am plecat la Mărășești, pentru a lua parte la ofensiva ce se proiectase. În drum am făcut popasul, despre care am vorbit deja, lângă Corpul 8 Armată rus, unde am cunoscut pe Ciolac, iar de aci am fost opriți în pădurea Dorasca, în spatele sectorului, ce trebuia să recunoaștem și să ocupăm, ca bază de plecare la atac. În pădurea Dorasca, apa din puțurile făcute era așa de tulbure și de rea, încât nici supă nu avea gust. Pentru aceasta am cerut sare de lămâe la Postul de ajutor al Regimentului, spre a pune în supă. Mi s'au dat vre'o 2-3 bucățele, învelite într-o foiță colorată. Am pus-o în port-moneul meu și la masa de la ora 12 am pus o bucățică în supă. După o jumătate de oră mi-a fost rău de moarte. Mi s'a făcut o spălătură stomacală de medicul batalionului și am scăpat. Nu fusese sare de lămâe ci niște cristale otrăvitoare, ce semănau cu aceasta. Așa de puternică otrăvă era, încât a ars foița și pielea port-moneului. Ce trebuie să fi fost în stomac și intestine? Trei zile am băut numai apă feartă limpezită, servită de ordonanța mea, un om credincios, căruia eu îi ziceam: „Nea Ioane”, nume sub care era cunoscut de toți ofițerii și chiar de colonel, care îl cunoștea prin dragostea ce-mi purta și istețimea cu care îl servea.

Era om de la țară, dar de un bun simț și de o finețe, care întrecea pe mulți preținși culți și cărorora el făcea adesea observații, care fiind fine și cu spirit ereau primite fără supărare. Acest „Nea Ion” nu s'a despărțit de mine până la demobilizare și a venit pe la mine până a murit în anul 1932. Dumnezeu să-l aibă în pază! El a fost salvatorul vieții mele de patru ori în război. O dată la Cotenești (Muscel) când văzând că sunt ochit de un neamț în toiul unei lupte, când eu dădeam ordine stând ridicat pe un mal, el m'a tras cu toată puterea de haină și m'a târât în răpă, așa că neamțul nu a mai avut în cine trage.

A doua oară la Muntele Prisaca, aceiaș situație. Sosea un proiectil german, a cărui vâjăitură eu nu o semnalam, preocupat de lucrul meu. Aceiaș procedare. M'a tras de haină la pământ. Proiectilul a căzut în fața noastră. Malul s'a dărâmat pe noi, dar am scăpat teferi.

A treia oară într'un sat lângă Odobești. Dormeam în sat într-o casă. Comanda companiei de pe front o avea locotenent Stănescu Marin, ajuns locotenent colonel cu pretenții de colonel, care a părăsit frontul cu toată trupa și pe mine m'a lăsat dormind în casă fără a mă anunța. Inamicul a intrat dimineața în sat. Nea Ion, care nu dormea a venit la mine cu ceaiul. Eu eram așa de răcit și bolnav că nu puteam nici merge nici încăleca. Îmi ereau picioarele țepene de răceala încasată în timpul retragerii deoarece bocancii erau un fel de bucăți de piele legate cu o sârmă de telefon. M'a urcat pe cal. Cu o mână pe dârlogul calului și alta ținându-mă de picior am plecat. Inamicul ne-a văzut și a tras după noi. Nea Ion însă conducea cu meșteșug calul prin o grădină cu pruni până am intrat sub un mal, de unde călare la spatele meu am ajuns trupa ce se oprise la vre-o 2-3 km.

A patra oară a fost acum cu ocazia otrăvirii cu falsa sare de lămâe, când a spus sanitarilor să-l lase pe el să mă îngrijească, căci nu are încredere în ei, căci ei sunt plătiți de colonel să mă omoare pentru a scăpa de mine, care sunt prieten cu jidanul de franțuz, care face aci pe învățatul. Așa m'am făcut bine și a patra zi de la această

întâmplare am încălecat și am mers pe front la recunoașterea sectorului meu. Noaptea următoare am condus batalionul într-un sat, oprindu-l acolo, camuflat în șanțuri ce s'au săpat imediat prin curți și grădini. Artileria inamică a tras câteva proiectile toxice. Am pus măștile și am ajuns cu bine lumina zilei. Dimineața am mers la comandantul grupărei de artilerie să stabilesc legătura cu el. Era o grupare rusească sub comanda unui locotenent colonel. L'am găsit într-o casuță. Dormea. La ușa santinelă un soldat basarabean. Acesta mi-a spus: „Nu mai încerca domnule să vorbești cu el, căci e beat mort, uită-te cum roiesc muștele pe el și nu se mișcă. Toată noaptea a făcut chef cu ofițerii nemți, de la care a venit de vre-o două ceasuri”. Am încercat să-l deștept, dar a fost în zadar. Am plecat și am raportat. Seara următoare, s'a sunat alarma și am plecat înapoi în loc să ocupăm frontul recunoscut. Ne-am dus toată Divizia 12, pe frontul Mărăși și ne am oprit pe Muntele Vrancei. Se perdu-se contactul, cu inamicul care fugise prea repede. Am trimis patrulă, dar în zadar. Am stabilit frontul și am făcut personal o recunoaștere în fața frontului. Am dat însă de o patrulă de austrieci. Se întorseseră și căutau și ei contactul. Mi-am organizat poziția și am trimis patrulă să le stabilesc frontul. Un țigan s'a rătăcit prin pădure și a fost prins de nemți, care mi-au dedus sau aflat postul de comandă. De la ora 13 la ora 19 am bătut cu artileria toată zona în care era postul meu de comandă. Un proiectil a căzut pe cortul meu, rănindu-mi adjutantul, rupând mâna unui soldat, omorând agentul artileriei și rupându-mi firul de telefon. Tot ce era în jurumi era distrus împreună cu o secție mitraliere și postul de prim ajutor. Deplasările de aer, din cauza bubuiturilor au fost așa de puternice încât am fost adormit și a doua zi dimineața m'am deșteptat pe o targă pe care mă puseseră soldații cu Nea Ion, care credeau că am murit.

Am stabilit un nou post de comandă am refăcut unitățile și am început și eu să le răspund cu aruncătoare de grenade luate de la ei în timpul înaintării și cu artileria. După aceasta s-au liniștit și nici nu au mai atacat frontul meu, ci frontul batalionului de la stânga mea. Îmi făcusem toate pregătirile pentru atac și înaintare, urcând pe munte bateria de sprijin, depozitele de munițiuni și bateria. Dar într-o noapte la ora 12, am primit ordinul să mă retrag și să ocup Răchitașul Mic. Pe direcția de retragere indicată, aveam o singură potecă prin pădure de brad, deasă. Era așa de deasă, că trebuia să faci loc cu mâna printre crăci ca să poți merge. Am constituit o ariegardă și eu cu felinarul în capul batalionului, care era înșirat pe un rând om după om, am condus batalionul până la lumina zilei, când am eșit din pădure. Am trecut batalionul în formație de marș de apropiere, pe coloane scurte și cu eșalonare suficientă. Abia când se terminase mișcarea, când un aeroplan german a sburat deasupra noastră artileria inamică a început să tragă. Era însă zadarnic, căci oamenii mei știau cum să se ferească de asemenea trageri, făcând salturi pe locurile unde căzuseră proiectile și stând adăpostiți pe locurile unde cădeau. Așa am ajuns la Fabrica Carpați, fără a avea un singur om sărit sau pierdut. Venise și țiganul ce se perduse de patrulă la Sboina dar care rătăcise câteva zile prin pădure și pe la alte unități. Toate materialele erau aduse: munițiuni, unelte, bucătarii, etc. Am urcat Muntele Răchitașul Mic, am dispus batalionul pe noua poziție și am plecat în inspecție spre seară la ora 9(21). Era încă lumină. La stânga însă mi s'a raportat că nu s'a găsit Regimentul 45 Infanterie pe Muntele Răchitașul Mare. Mergând personal să caut legătura, am întâlnit pe lt. Colonel Manolescu Ioan, șeful de Stat Major al Diviziei noastre(12). Acesta mi-a dat pe loc un ordin scris de a face

legătura cu un batalion tot din regimentul meu, spre stânga și înapoi, deoarece Regimentul 45 Infanterie ocupase din greșală Muntele Hagi, lăsând un gol de peste 12 m. La stânga mea. Acest gol fusese ocupat de batalionul cu care acum trebuia să fac legătura. Măsura fusese salvatoare, căci după câteva minute de la plecarea acestui brav ofițer de stat major, au și apărut unități inamice pe Răchitașul Mare, adică exact în stânga frontului batalionului meu. Înainte de căderea întinericului avangarda inamică a și atacat flancul meu stâng, care forma cu batalionul vecin un unghi ascuțit, cu vârful spre inamic(Răchitașul Mare). Atacul lor a fost oprit cu grenade și mitraliere. Artileria încă nu era gata de luptă. Astfel în seara zilei de 2 august 1916 eram instalat pe noua poziție ce domina Valea Susiței și toată zona din spate până la Adjud. Dacă inamicul punea stăpânire pe ea cădea între Armatele I și II Române și le zădărnicea toată acțiunea și Bătălia de la Mărășești nu se știe dacă ar fi avut loc, mai ales că la aripa stângă a armatei I, în acest timp nemții înaintau după rușii care se retrăgeau de pe front fără luptă. Ei au înțeles importanța poziției de aceia de la 2 la 7 august au dat câte două atacuri în fiecare zi pentru a pune stăpânire pe Răchitașul Mic. Au folosit în aceste atacuri trei regimente germane. Toate atacurile lor s'au topit. Chiar efortul de la 6 și 7 august, când am ras cu artileria toată pădurea de pe Vârful Răchitașului nu le-a adus gândul la îndeplinire, căci eu am rămas stăpân pe poziție, neschimbat până la încheierea armistițiului.

(...) a râșnii la mine căteii, care ședeau în timpul luptelor cu geamantanele gata și cu capul în câte o gaură.

Prima a fost aceasta.

Vine la postul meu de comandă generalul Moșoiu. Cum m'a văzut, m'a întrebat că de ce au fugit oamenii mei după front. Revoltat de această întrebare, a cărui isvor îl pricepusem, am răspuns, că oamenii mei **au fost eroi, ce stau cu trupurile lor pe poziție și aruncați de obuze în arbori, cerând să meargă să le vadă.** M'a amenințat cu bastonul că mă bate, pentru că spun minciuni. Țineam mâna pe pistol, gata să-i trag un glonț. În acel moment, mi-a trecut prin față imaginea unuia dintre cei mai buni prieteni și camarad de clasă cu mine, căpitanul Isbășescu, care în timpul retragerii, a fost făcut „laș”, tot de acest general, animal cu chip de om. Bietul meu amic, pe care îl știam om de credință și auzisem de bravurile lui, cât luptase în corpul grănicerilor, fiind obosit după luptă, nemâncat câteva zile și surescitat de cuvântul „laș”, și-a tras un glonte de pistol în tâmplă pe loc. Îmi venise în minte să răzbun și pe camarad și pe eroii mei ofenșați de acest burtă verde, care prin brutalitate și lingușiri înconjurat de tot ce este mai putred a ajuns dus de alții la situații nemeritate. Nu pot spune aci toate, căci nu pot produce aci toate documentările, dar ce spun eu este adevărat. Văzând mișelul, că eu devin amenințător, nu m'a lovit cu bastonul, dar a spus colonelului Grecescu: „Ia-l de aci Grecescule, că dau”! Acesta m'a tras de mânecă și a zis să mă liniștesc. M'am liniștit, dar am insistat să meargă pe poziție să-i arăt eroii morți și nu m'am lăsat până nu l-am dus să vadă. Am mers pe jumătate frânt, dar venind câteva proiectile de la inamic, a întrerupt drumul și declarându-se mulțumit, a mers la postul de comandă al regimentului fără a mai inspecta bucătăria batalionului meu cum avea în program. M'a invitat să merg și eu la postul de comandă cu ei. Am fost. Mare mi-a fost surpriza, când l-am auzit, poștiindu-mă să ciocnim un pahar de țuică și să nu mai fiu supărat. Am stat pe loc o clipă, însă colonelul Grecescu mi spus, să nu fiu om rău și să ciocnesc cu domnul general. Cum puteam să fiu eu calificat om rău? Dar

cine mi-ar fi dat dreptate? Mi-au fulgerat ochii de lacrimi și m-am supus, căci misiunea mea încă o simțeam neîmplinită. Așa am bravat lașitatea, locotenentului cărn, despre care am aflat că fusese trimis de general pe front în timpul luptelor, ca să vadă și să aducă informații de la fața locului. Ce o fi văzut acest nemernic nu știu, dar știu că nimeni nu l-a văzut apărând nici pe linia patrulilor de contrainformație din spatele frontului. Acesta spusese că a văzut soldații mei fugind de pe front. Pe acesta îl ținea și l-a ținut și după acesta, generalul Moșoiu, ca om de încredere pe lângă persoana lui de comandant de Mare Virtute, l-a decorat pentru vitejie și l-am văzut că a ajuns colonel ca și mine. Dar lupta mea nu s'a terminat aci. În timpul atacurilor de la 2 la 7 august 1916 pe Răchitașul, inamicul a distrus complet campania căpitanului Micadoiu care se găsea în vârful unghiului despre care am pomenit. Căpitanul a fost și el rănit și încurcat în ramurile copacilor ruși de arbori nu a putut fi scos de sanitari. Astfel inamicul a ocupat terenul ce ocupa el cu 2 plutoane, urcând până aproape de vârful Răchitașului. Nici odată inamicul nu a pus stăpânire pe acest vârf. Trupa germană, care a mers să ocupe locul lui Micadoiu, nu s'ar fi oprit până nu trecea de acest vârf neavând nimic în față. Dar crăcile și arborii erau așa de încurcați și de deși că nu s-au putut mișca. În acest timp de oprire am trimis contraatac meu cu Locotenentul Popescu Anton care s'a strecurat prin un loc cunoscut de noi, mai puțin încurcat și a pus pe nemți pe fugă, care fugeau aruncând armele și cu capul gol. Dar ce folos. Artileria noastră a tras drept în mijlocul acestor bravi și i-a jumătățit. Chiar locotenentul Popescu Anton a fost acoperit de pământul răscolit de un obuz. Dar ei au rămas pe loc, ocupând, cei ce au rămas în viață pe frontul gol pe vârful Răchitașului, pe care loc a rămas frontul până la încheierea păcei și unde a murit „Ceau-Ceau”. Colonelul Grecescu, care a văzut că acum este ocazia a se pune în evidență, ca mare erou, a suportat fals situația. A spus că inamicul a ocupat Vârful Răchitașului Mic și a propus generalului Moșoiu să se facă un atac din cadrul Diviziei pentru cucerirea lui. Am fost întrebat de generalul Moșoiu la telefon și mi-a cerut chiar părerea dacă este just și cum cred că trebuie recucerit. I-am răspuns să mă lase liniștit, căci nu este nimeni pe vârf și că un asemenea atac ar fi zadarnic.

A trimis pe Seful Secției Topografice de la Divizie-Maiorul Zaharescu-să verifice cele spuse de mine. Eu l-am condus. I-am arătat și s'a convins. A stabilit pe planul director frontul și a plecat. Ce se întâmplase în acest timp? Marele Cartier primise raportul că inamicul a ocupat Răchitașul Mic. Ce era de făcut?

Căpitanul Nicolin nu știa atunci acest lucru.. Deci ocazie de a simula un mare atac, care v-a atrage laude de vitejie pentru generalul Moșoiu și colonelul Grecescu-prietenul său. Și așa au făcut. Au dat ordin ca să se retragă trupa mea ce ocupa linia l-a – acest lucru este scris și în cartea lui Kirilșescu. Motivul a fost ca să nu fie lovită de artileria noastră. I-am format trei coloane de atac sub comanda colonelului Grecescu, care au fost puse pe baza de plecare în pădure, fără nici o orientare. Eu am protestat, dar colonelul Grecescu, pentru a mă liniști a venit la postul meu de comandă zicând că de aci conduce acțiunea. Dar de aci nu a avut nici o legătură, cu nici o coloană. El era convins că acțiunea este un bluf, dar ședea lângă mine, căci știa că se vor încurca lucrurile tot eu le descurc și ese cel puțin cu obrazul curat. Așa a fost.

Îndată ce infanteria mea s'a retras, cum era ordinul, infanteria germană, care era la 6 pași a sărit în locul nostru. Îndată am fost anunțat la telefon de aceasta și mi s'a

cerut ordin. Eu n'am mai întrebat pe colonelul Grecescu ce să fac, și am spus imediat contratac de companie cu plutoanele de rezervă. Colonelul Grecescu a auzit și a plecat zicând: Vezi Nicoline, bagă de seamă că eu merg să conduc acțiunea detașamentelor și a plecat. Se împlinise ce prevăzusem. Coloanele Colonelului Grecescu au avut următoarea soartă. Cea din stânga s'a pierdut prin pădure și a trebuit să umble o patrulă a mea toată noaptea până a găsit-o. Coloana din centru: un batalion din Regimentul 28 Infanterie, care a trecut pe lângă postul meu de comandă, îndată ce a intrat în barajul artileriei a luat-o la fugă. Căpitanul Popescu Gheorghe, comandantul companiei mele de mitraliere, ce era alături, mi-a comunicat acest lucru. Am ordonat, ca cu mitralierele ce avea în rezervă să tragă în sus, câteva serii de secerare pe tot frontul. Așa am reușit să opresc această celebră coloană, care era cea mai puternică. Coloana din dreapta, a pierdut direcția și a nimerit tot pe aci, cu căpitanul Andreescu, care nu a voit nici măcar să ea o călăuză de la mine, ca să-l aducă la direcția adevărată. Îndată după aceasta a venit căpitanul francez Mage. Am vorbit cu el. I-am spus situația și l-am rugat ca împreună cu adjutantul meu, care cunoștea poziția, să meargă pe front să vadă cel puțin unde a ajuns cel puțin coloana Andreescu. A mers singur, spunând că el cunoștea poziția bună. Trebuie să remarc, că în momentul în care a pornit acest brav ofișer s'a dezlănțuit un bombardament inamic, formidabil. A mers împreună cu un agent de legătură, care mi-a povestit în urmă, cum săreau din groapă în groapă de obuz. S-au întors. Căpitanul Andreescu fusese găsit lângă o stâncă adăpostit, iar compania sa nu știa pe unde este prin pădure. Căpitanul francez, a plecat indignat, că părerea mea nu a fost ascultată. Nu știu ce ar fi raportat el maiorului lc. Gros, șeful său direct, de la Divizia 12, dar știu că atunci când a plecat misiunea franceză-m'a îmbrățișat și mi-a spus să mă ajute Dumnezeu să scape de asemenea oameni. Mai știu că după încetarea acestor lupte, el a provocat vizita Șefului de Stat Major al generalului Berthlot, care a fost condus de mine pe toată poziția batalionului meu de la un flanc la altul, după care m'a felicitat numindu-mă erou. Mai știu asemenea că după acesta a venit în vizită un american, reprezentantul a mai multe ziare americane, care mi-a spus, că a auzit de mine, că a venit să mă vadă și că simte lângă mine, că se găsește într-un loc sfânt, ca într'un altar dumnezeiesc, care arată oamenii ca pe niște sfinți. Ce a rezultat din toate acestea?

a). Un război groasnic între căpitanul Andreescu și colonelul Grecescu, apoi între căpitanul Andreescu și general Moșoiu. Din acest război căpitanul Andreescu, a căpătat zece ani închisoare, de care a fost grațiat după încheierea păcii, cu multe stăruințe politice și cu bani dați de familia lui.

b). Generalul Moșoiu și colonelul Grecescu au fost decorați cu: „Mihai Viteazul”.

c). Căpitanul de rezervă Mihalache, care nu știu pe unde a fost, dar despre care se spunea că a fost să repare o mitralieră defectă pe Răchitașul Mic, fapt care verificat nu a corespuns afirmațiilor, pentru care a fost decorat cu „Mihai Viteazul”.

d). Drapelul Regimentului a fost decorat cu „Mihai Viteazul”. Colonelul Grecescu a pretins că drapelul Regimentului 70 Infanterie a fost decorat pentru luptelor din Muntenia. Iată cum este însă adevărul: Când s'a unit Regimentul 70 Infanterie cu Regimentul 62 Infanterie și s'a făcut Regimentul 62/70 Infanterie sub comanda Colonelului Grecescu, noul Regiment a luat drapelul Regimentului 70

Infanterie, cu care a venit Colonelul Grecescu, deoarece Colonelul Caluda fostul comandant al Regimentul 62 Infanterie, era bolnav în spital unde a și murit, bolnav de boală de inimă (cord).Decretul de decorare al drapelului Regimentului 70 Infanterie, vorbește lămurit de bravii eroi apărători ai cotelor de pe Muntele Răchitașul Mic.Deci s'a recunoscut bravura acestor eroi, care nu au primit decorațiile la care-i propusesem eu,comandantul lor de batalion. Citez pe cei propuși de mine:

1.Locotenentul Săileanu Gheorghe de rezervă, care în ziua de 2 August a oprit pe cota 696(zisă de la Șea)înaintarea inamicului stând două ore înconjurat de inamic.

2.Locotenent Corbureau Mihai,care în momentul când a căzut compania căpitanului Micadoiu, mi-a fost raportat situația și a întrebat, ce să facă că nu mai are rezervă și este bătut de flanc și spate. I-am răspuns: Așteaptă, că voi contraataca. El a ținut trupa pe loc, umblând printre oameni și îmbărbătându-i în ploaia de gloanțe. Dacă un om al lui se mișca în acel moment, panica era gata și tot frontul era căzut, căci în sectorul acestei companii pădurea nu fusese ruptă și inamicul putea înainta în voe; mai ales că eu pornisem ultima rezervă la contraatac spre compania Micadoiu.

3. Locotenent Popescu Anton, care a condus contraatacul și care cu toate perderile ce a avut de la artilerie, a pus pe nemți pe fugă și a repocupat locul companiei lui Micadoiu.

4. Locotetenentul Constantinescu care, cu zece plăeși, mai rămăsese din o companie de eroi.

Dar va spune, cineva de ce nu am făcut gălăgie atunci, sare imediat după încheierea păcei?

De ce scriu acum?

Răspund:

Întâi: Am socotit că nu era frumos să mai umblăm dupe decorații, în urma ordinului M. S. Regelui Ferdinand, pe care l-am citat la :„Coroana României”, în această descriere. Apoi, nici nu puteam face așa ceva în fața unei urgii adevărate ce pornise contra mea după încheierea păcei. Se despărțise Regimentul 62/70 Infanterie și eu luasem comanda Regimentului 62 Infanterie. Colonelul Grecescu, nu mi-a dat nimic din averea Regimentului 62 Infanterie și aproape nici nu aveam ce să dau mâncare la ofițeri și trupă. Eu ceream și el refuza. De aci am război întreg.

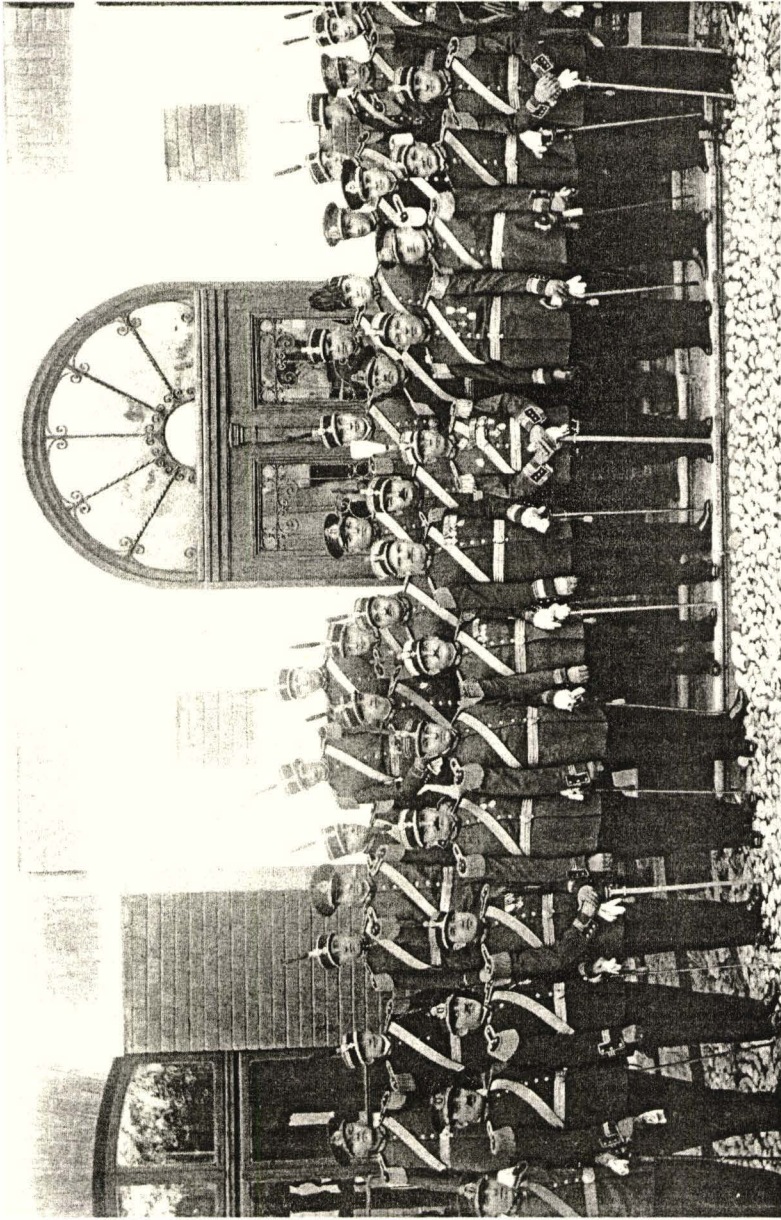
În această situație vine la comanda Regimentului 62 Infanterie colonelul Budenu Anatol. Acesta însă în loc să se intereseze de averea regimentului și de hrana trupei a început război contra colonelului Grecescu, sub motiv că ar fi furat cai și hamuri de la ruși și lui nu-i dă nimic. În acest scop a făcut reclamație scrisă și m'a chemat pe mine să fac declarație scrisă prin care să afirm acestea. Eu care nu știam ce se petrecuse în spatele frontului, am răspuns că nu pot scrie pe hârtie cele ce nu am văzut. M-a poftit să plec și mi-a spus: „Lasă că te aranjez eu”. Acesta era maiorul care la Cocargea a fugit producând panică în trupă, care mai târziu la un alt regiment fusese bătut de ofițeri, care i-au pus sacul în cap și i-au dat lecția cuvenită omului, ce era căsătorit, comandant și se lega de soțiile ofițerilor, terorizând pe bărbații femeilor tinere și curățele.

Acesta mi-a scris în memoriu, că nu sunt în stare să comand o companie, după ce am refuzat declarația cerută motiv pentru care a fost pedepsit, când generalul comandant al Diviziei 6 unde, trebuia să fiu în toamna anului 1918, a cercetat și a

*aflat cum a făcut și de ce a făcut așa nota mea din carnetul anexat la memoriu (sub formă de foaie calificativă) deși nu fusesem sub comanda sa decât două luni, căci am fost mutat la Serviciul Geografic. Așa am încheiat partea doua a campaniei, mergând pe un drum plin de spini, dar lăsat de puterea caracterului meu și simțământul împlinirii datoriei cu cinste și onoare”.*⁴

Colonel Ioan Nicolin

⁴ *Ibidem*, p.54-97.

Regimentul III Dâmbovița

